

St.-Petersburg in cijfers

1,7

% is het werkloosheidspercentage in St.-Petersburg; in heel Rusland ligt het op 5,48 %.

3-10

m ligt de stad boven de zeespiegel.

18

stadsdistricten zijn er in St.-Petersburg.

42

m hoog is het hoogste punt van de stad, de Peklonnaja Gora.

44

eilanden heeft St.-Petersburg te bieden – wel een derde meer dan Venetië.

45

roebel kost een kaartje voor de metro – dat komt neer op 60 eurocent.

68

kanalen en rivierarmen zijn er in de stad te vinden.

113

km is de netwerk lengte van de metro in St.-Petersburg, die daarmee ruim tweemaal zo lang is als die van Amsterdam.

462

m meet de hoogste wolkenkrabber van Europa, en die staat sinds 2018 in St.-Petersburg. Het is het Lakhta Center van Gasprom.

600

bruggen overspannen de diverse wateren.

630

euro bedraagt het gemiddelde brutomaandinkomen in St.-Petersburg.

1431

km² is het oppervlak van de stad, ongeveer zeven keer zo groot als Amsterdam of Antwerpen.

68.134

voetbalfans passen in het Krestovskistadion, dat in 2017 werd voltooid.

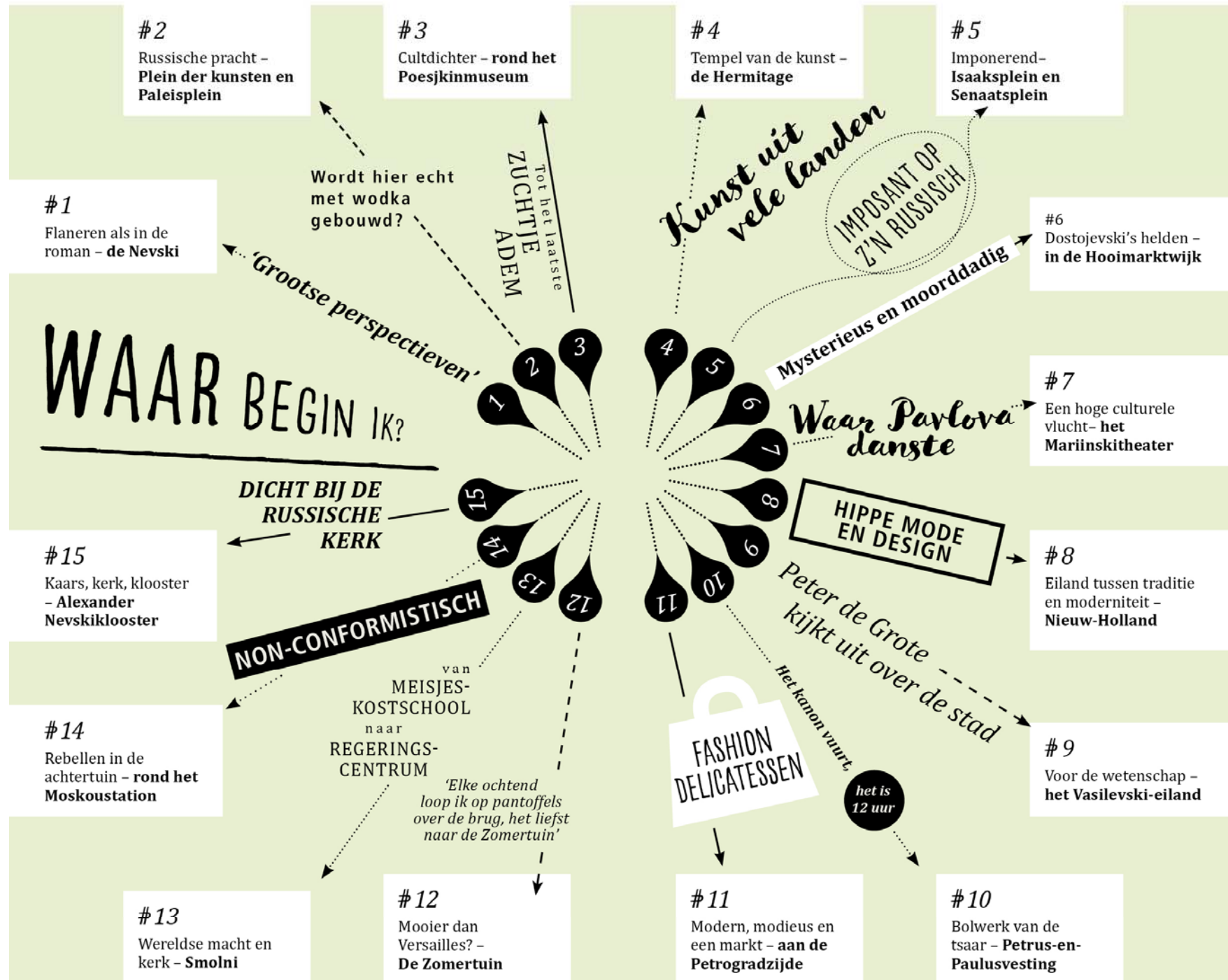
848

m is het kortste traject tussen twee metrostations, Vladimirskaja en Vosstanija.

3.000.000
passagiers worden per dag met de metro vervoerd.

Het kompas van St.-Petersburg

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

1

Flaneren als in de roman – de Nevski

Als je van slenteren houdt, dan is de aangewezen plek daarvoor de Nevski, de bijna 5 km lange hoofdstraat van de stad. Het mooiste deel ligt tussen de Admiraliteit en de Anitsjkovbrug. Portretschilders wachten op een model, boekhandelaren en modewinkels trekken nieuwsgierigen, en cafés nodigen uit om even bij te komen en rond te kijken.

'Grote Perspectiefstraat' heette de Nevski, de hoofd- en winkelstraat van St.-Petersburg, bij haar ontstaan. Het stadsdeel tussen het 'Grote Perspectief' en de Neva ontwikkelde zich snel tot de chique wijk van de stad, maar pas onder Catharina de Grote kreeg de prospekt zijn huidige naam. Toen ontwikkelde de Nevski zich tot een van de mooiste boulevards van Europa. Een straat

Even wat lezen of verbluft rondkijken? Aan dit uitzicht in Singer Café aan de Nevski ga je moeilijk voorbij.

waar dichters en schrijvers elkaar niet alleen ontmoetten, maar die zij ook vereeuwigden in hun werken. Een straat die is omzoomd met luxueuze winkels, chique restaurants en cafés, paleizen en hotels. Revoluties en oorlogen zijn over de Nevski gestormd en zeventig jaar sovjetheerschappij hebben haar grijs en oud achtergelaten. Maar sinds het stadsjubileum van 2003 beleeft ze een grote wederopbloei.

Over paarden en delicatessen

Van de **Anitsjkovbrug** 1 (Anitsjkov most) wandel je de Nevski af, met steeds de gouden spits van de Admiraliteit als doel voor ogen. Vier dynamische bronzen beelden van paarden en hun temmers tooien de brug. Ze zijn ontworpen door de beeldhouwer Pjotr Klodt. Het roze **Beloselski-Be-lozerskipaleis** 2 zie je op de hoek met het Fontanka staan. Tussen 1846 en 1848 heeft Andrej Stakenschneider dit gebouw in neobarokstijl voor de familie van de gelijknamige vorst gebouwd.

Het Fontankakanaal vormde tot de 19e eeuw de grens van de stad, daarna groeide Petersburg uit tot ver hier voorbij. Aan het kanaal stonden paleizen die men per boot kon bereiken. Zo ook het **Anitsjkovpaleis** 3 (Anitsjkov dvorets), dat tsarina Elizabeth voor haar minnaar Alexej Rassemovski liet neerzetten. Catharina schonk het prachtige paleis later aan haar minnaar Potjomkin. Daarna werd het paleis de winterresidentie van de kroonprins. Kort voor zijn dood danste Aleksandr Poesjkin in de grote balzaal, en hier ontmoette zijn vrouw Natalja de Franse officier d'Anthes, die Poesjkin tot het fatale duel uitdaagde. In de sovjettijd kreeg het de bestemming van 'Pionierspaleis', waar activiteiten voor kinderen werden georganiseerd. Ook nu wordt het daar nog voor gebruikt.

In het Ostrovskipark troont **Catharina de Grote** 4 (Pamjatnik Jekaterine, ► blz. 85). Dit is trouwens het enige monument voor de tsarina in de stad. Het imposante Jugendstilgebouw aan de overkant herbergt het Comedietheater. Op de begane grond is de delicatessenzaak **Jelisejevski** 5 gevestigd. Het is een combinatie van café en winkel. Op de hoek met de Sadovaja ulitsa staat de **Nationale Bibliotheek** 6, die beschikt over 33 miljoen werken.

Een fijne neus: volgens de schrijver Nikolaj Gogol (1809-1852) rook het op de Nevski naar 'slenteren'. Hij schreef in 1834 vol verrukking over de representatieve straat van de stad: 'Er bestaat niets mooiers dan de Nevski prospekt, in elk geval niet in St.-Petersburg; voor St.-Petersburg is hij alles.'

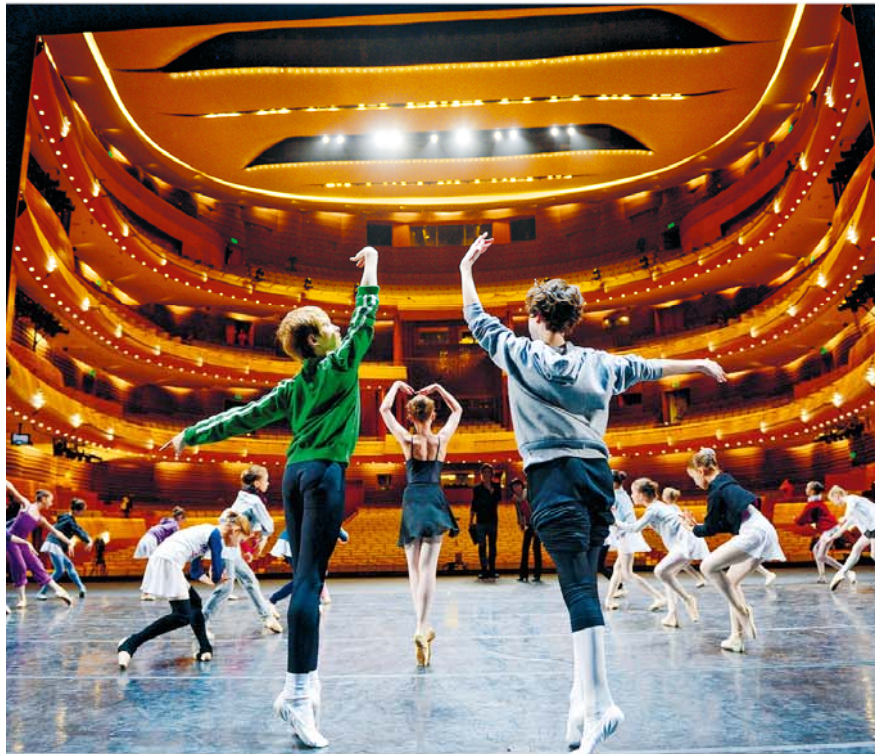
7

Een hoge culturele vlucht – het Mariinski-theater

De grote ster aan de Russische opera- en bal-
lethemel kende in zijn geschiedenis van ruim
tweehonderd jaar goede en slechte tijden. Vale-
ri Gergiev heeft sinds 1988 de artistieke leiding,
en nu behaalt dit theater grote successen. De
maestro heeft de programmering verbeterd en
het theater door sponsorondersteuning en door
cultuurpolitieke behendigheid in een van de be-
langrijkste operahuizen ter wereld veranderd.

Het grote succes kwam met Valeri Gergiev, die
in 1988 als 34-jarige de artistieke leiding van
het **Mariinski-theater** (vernoemd naar tsarina
Maria Alexandrovna) op zich nam. Het is hem
gelukt dit reeds in 1783 geopende theater tot

*Jonge talenten streven
in Mariinski II al naar de
top van hun kunnen.*

het beste muziektheater van Rusland te maken.
Veel opera-uitvoeringen dragen de nieuwe ex-
pressieve stijl van de Petersburgse opera. Het
niveau van de opvoeringen is in het tijdperk van
Gergiev enorm gestegen. Sinds 1990 wordt jaar-
lijks het **Festival van de 'Witte nachten'** gehouden,
waarbij de hoogtepunten van zijn werk worden
getoond. Met daarbij een **Prokofjev-festival** en
een **Rimski-Korsakov-festival** oogstte hij internati-
onale waardering, waarop hij voortbouwde met
een uitvoering van de Ring van Wagner en een
Verdicyclus.

De maestro dirigeert zelf overal ter wereld. Het
is een bijzondere ervaring om een opera onder
zijn muzikale leiding te zien. Hij heeft ook een
speciale band met Rotterdam, waar hij chef-diri-
gent van het Rotterdams Philharmonisch Orkest
is geweest. Voor de opleiding tot dirigent stu-
deerde hij aan het beroemde conservatorium van
Leningrad, zoals St.-Petersburg toen heette.

Operasterren zoals Placido Domingo en José
van Dam zongen hier op het podium, collega-di-
rigenten zoals Pierre Boulez, Christoph von Es-
chenbach en Justus Frantz dirigerden hier. Ook
de namen van wereldberoemde balletdansers zijn
aan dit theater verbonden: Anna Pavlova, Rudolf
Nurejev, Vaslav Nijinsky en Michail Barysjnikov.

Les Ballets Russes

Gergiev is in artistiek opzicht sterk beïnvloed door
de periode aan het begin van de 20e eeuw, toen
St.-Petersburg nog een internationale metropool
was waar sterren als Pavlova dansten. Heel be-
wust zoekt deze uit het Kaukasische gebergte
in Ossetië stammende dirigent aansluiting bij de
voorrevolutionaire tijd, toen Les Ballets Russes
onder leiding van Sergej Diaghilev niet alleen de
Europese ballettraditie op zijn kop zette, maar in
de hele wereld succes had.

In het Mariinski-theater worden nu de ballet-
ten van die choreografen nagedanst en worden
ook de decors nagemaakt. Een goed voorbeeld
is *Sjeherazade*. In 1910 ging dit ballet in Parijs in
première in een choreografie van Michail Fokine
– naar de verhalen uit *Duizend-en-een nacht*. De
muziek werd gecomponeerd door Rimski-Korsak-
ov. Een erotisch-exotisch ballet, dat in een ha-
rem speelt, met een decor van Leon Bakst.

Een *amour fou* met de
tsaar: vóór de revolutie
danste in het Mariinski
de prima ballerina **Ma-
tilda Ksjesinskaja**. Zij
werd al gauw een grote
ster. Maar meer nog
vestigde ze de aandacht
op zich door haar affaire
met tsaar Nicolaas II.
Nadat hij was getrouwd,
werd Matilda de geliefde
van twee grootvorsten,
met wie ze in een
ménage à trois leefde.
Als dame van de hoge
kringen in het prerevo-
lutionaire St.-Petersburg
overleefde ze de tsaar
en de revolutie. Ze emi-
greerde naar Frankrijk
en is daar bijna 100 jaar
oud geworden.

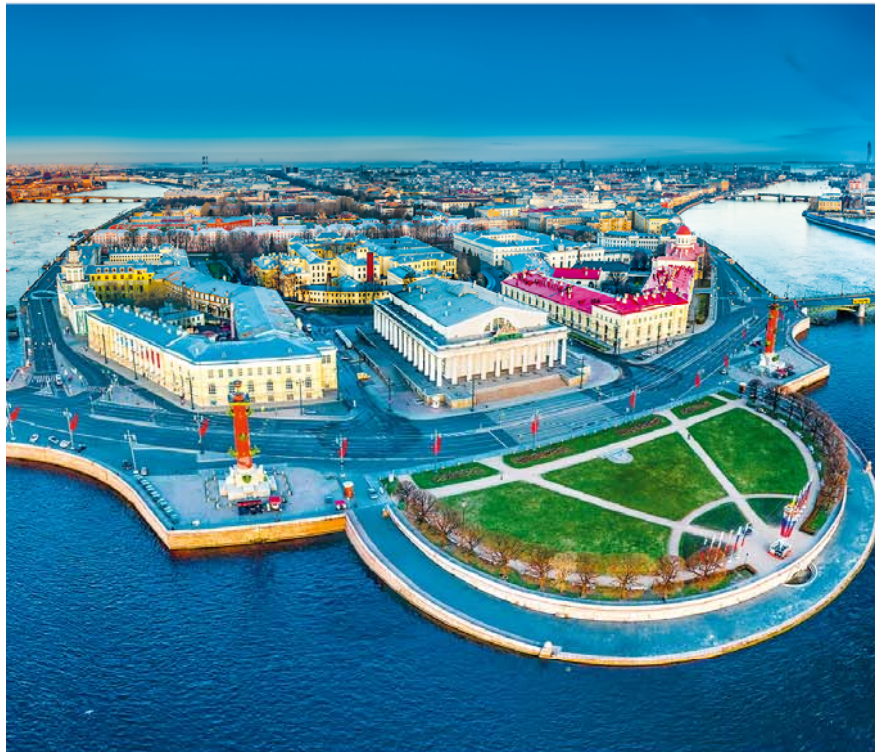
9

Voor de wetenschap – het Vasilevski-eiland

Hier aan de Strelka, op de landtong van het eiland, die als de boeg van een schip in de Neva uitsteekt, stond Peter de Grote na te denken over de aanleg van zijn stad. Is dat de waarheid of geromantiseerde geschiedenis? Je kunt het je in elk geval wel voorstellen, want vanaf dit punt heb je een overweldigend uitzicht op het centrum van St.-Petersburg.

Vanaf dit mooie uitkijkpunt aan de Strelka begint de wandeltocht over het Vasilevski-eiland (Vasilevski ostrov), dat ook wel Vasili-eiland wordt genoemd. Het eiland ligt tussen de rivier de Neva en de Finse Golf. Peter de Grote schonk het Vasilevski-eiland ooit in een spontane opwelling aan zijn vriend Aleksandr Mensjikov, die er meteen een groot paleis aan het water liet neerzetten

Als een schip ligt het Vasilevski-eiland in de Neva – alleen Rose en Jack missen nog op de boeg...

om indruk te maken. Dit was het eerste stenen gebouw van de stad.

Manhattan in het Russische moeras

Toen besloot Peter echter dat dit eiland het centrum van de stad moest worden. De Franse architect Jean-Baptiste Leblond stelde een plan op. Drie grote prospekten – Bolsjoj, Sredni en Mali – doorkruisen het eiland van oost naar west, en loodrecht daarop lopen doorgenummerde straten, die hier 'lijnen' heten. Hierin lijkt het Vasilevski-eiland sterk op Manhattan. Met het centrum werd het echter niets, want de bodem bleek te moerassig. Maar al tijdens de regering van Peter de Grote, die hier in 1724 de Academie der Wetenschappen oprichtte, werd het Vasilevski-eiland het wetenschapscentrum van de stad.

Beurs in harmonie met literatuur

Met een vormgeving naar het voorbeeld van een antieke tempel, staat de **Beurs 1** (Birsja) op de punt van het eiland. Al vrij snel had Peter ingezien dat de Strelka beter geschikt was als aanlegplaats voor handelsschepen dan de oorspronkelijk daarvoor aangewezen locatie aan de Petrogradzijde. Dus kwam hier de haven met beurs, douanegebouw, magazijnen en pakhuisen. Pas aan het eind van de 19e eeuw werd de haven vanwege de steeds grotere vrachtschepen naar de westkant van de stad verlegd.

De beurs, waar zaken werden afgehandeld met buitenlandse kooplieden, werd pas in 1816 naar ontwerp van de Zwitserse architect Thomas de Thomon gebouwd. De twee rode vuurtorens die hij liet oprichten, de **Rostrazuilen 2**, zijn getooid met scheepsnavels (Latijn *rostra*). De sculpturen aan de voet symboliseren de rivieren Neva, Wolga, Dnjepr en Volchov. Op feestdagen worden op de Rostrazuilen de 7 m hoge fakkels aangestoken. Rechts en links van de beurs werden symmetrische pakhuisen voor de handelsgoederen gebouwd.

Aan de oever van de Kleine Neva staat het oude douanekantoor (1829-32). Dit is net als de pakhuisen van Giovanni Luchini in classicistische stijl ontworpen en werd gebouwd in 1829-1832. Op de gevel staan drie koperen beelden van Romeinse goden: Neptunus van de zee, Mercurius

► LEESVOER

De Petersburger Andrej Bitov geeft in zijn veelbekroonde roman **Het Poesjkinhuis** een beeld van het leven in de sovjettijd. Hij beschrijft een jeugd in de tijd van Stalin, met gecompliceerde liefdes, uitzinnige tijden van dronkenschap en een dodelijk duel.